

Janusz Smółcha

ORCID: 0000-0003-2633-7093
Akademia Ignatianum w Krakowie

Wstęp

Pierwsza część najnowszego tomu „Rocznika Filozoficznego Ignatianum” skupia się na tematyce obecności dziedzictwa kulturowego w cyberprzestrzeni. Przedstawia ona udostępnianie tego dziedzictwa przez instytucje kultury, takie jak muzea, biblioteki i archiwa, oraz inicjatywy podejmowane przez użytkowników Internetu. Autorzy omówili w swoich tekstach szeroko zakrojoną problematykę cyfrowej prezentacji obiektów kultury, posługując się wybranymi przykładami.

Rozpoczynający tekst, autorstwa Leszka Zinkowa, jest przeglądem wybranych internetowych witryn muzealnych, które odpowiadają naukowym zainteresowaniom autora. Skoncentrował się on przede wszystkim na analizie narzędzi i metod stosowanych przez muzea do udostępniania kolekcji online. W kolejnym artykule Dorota Żurek omawia zagadnienia związane z korzystaniem z najstarszych ksiąg rękopiśmiennych, które stanowią kluczowe źródło do badań nad wczesną historią polskich miast. Autorka zwróciła uwagę na stan zachowania tych źródeł oraz przeanalizowała stopień, w jakim ich cyfrowe kopie są dostępne w sieci.

W następnym tekście Dariusz Zdziech przygląda się obecnemu stanowi zachowania archiwów związanych z działalnością Polaków w Nowej Zelandii oraz postępy zachodzące w ich cyfryzacji. Podkreśla również konieczność utworzenia na Antypodach centralnego archiwum polonijnego, wyposażonego w środki umożliwiające zachowanie dowodów polskiej obecności w tym kraju. Bartłomiej Wołyniec, autor kolejnej publikacji, skupia się na analizie genealogii w przestrzeni cyfrowej. Pokazuje,

jak ta dziedzina nauk pomocniczych historii nie tylko znalazła swoje miejsce w internecie, ale również jak tam prosperuje i dynamicznie się rozwija.

Danuta Smołucha w swoim artykule podkreśla zarówno pozytywne aspekty digitalizacji zasobów dziedzictwa kulturowego, jak i ryzyko związane z nieodpowiednim wykorzystaniem nowoczesnych technologii do jego prezentacji. Na podstawie wybranych przykładów ilustruje, jak takie działania mogą prowadzić do dekontekstualizacji lub banalizacji obiektów kultury. Michał Szandula, autor zakończenia tej sekcji, skupia się na problematyce edukacji zdalnej. Jego badania mają na celu ocenę funkcjonowania Uniwersytetu Trzeciego Wieku na Uniwersytecie Rolniczym w Krakowie w latach 2019–2022, zwłaszcza w kontekście wykorzystania narzędzi cyfrowych w procesie edukacyjnym.

W niniejszym tomie umieszczone zostały również dwa artykuły historyczne. W pierwszym z nich ks. Jan Szczepaniak przedstawia sytuację szkolnictwa elementarnego w diecezji pińskiej na ziemiach polskich, które zostały przyłączone do Rosji w latach 1772–1795, przed reformą edukacyjną z 1803 roku. Wskazuje, że edukacja (głównie chłopców) prowadzona przez parafie i zakony katolickie nie była w tym czasie kontrolowana przez państwo, lecz opierała się na starym polskim prawie przy akceptacji władz kościelnych i rodziców. W drugim z tekstów Karol Miernik, opierając się na źródłach archiwalnych i publikacjach prasowych, przeanalizował działania wyborcze Narodowej Demokracji przed wyborami do Sejmu i Senatu I kadencji w listopadzie 1922 r. na terenie trzech powiatów województwa kieleckiego: kieleckiego, jędrzejowskiego i włoszczowskiego. Jak się okazało, w obliczu silnej konkurencji ze strony lewicowej partii PSL „Wyzwolenie”, popularnej wśród chłopstwa, Narodowa Demokracja musiała skoncentrować swoje wysiłki na zdobyciu poparcia tej – dominującej na omawianym obszarze – grupy społecznej.

Ostatni tekst zamieszczony w tomie, autorstwa Bogusława Szuby, skupia się na wartościach ideowych, znaczeniowych i estetyczno-przestrzennych obecnych w architekturze sakralnej, projektowanej przez Adama Lisika. Autor zwraca uwagę na związek architektury z odczuciami i refleksją człowieka, podkreślając jego duchowy i transcendentalny wymiar. Praca podzielona jest na dwie części: pierwsza zawiera wprowadzenie, metodologię, tezę, przegląd badań oraz analizę wybranego dzieła Lisika jako wstęp do dalszych rozważań, które znajdują się w drugiej części wraz z obszernym podsumowaniem.

Redakcja RFI zachęca do lektury.